

Πρωτοβουλία για ένα πολύμορφο κίνημα στην Ψυχική Υγεία

Σε μια περίοδο που προωθείται από την κυβέρνηση Μητσοτάκη η προδιαγεγραμμένη και ποικιλότροπη ιδιωτικοποίηση του Εθνικού Συστήματος Υγείας στο σύνολό του, με τις υπηρεσίες του σκόπιμα, από μακρού και παντού, δραστικά υποστελεχωμένες και υποχρηματοδοτημένες, τα όσα πρόκυψαν με τις αποκαλύψεις για τα τεκταινόμενα στα Ιωάννινα, με τις κολλεγιές της πανεπιστημιακής ψυχιατρικής κλινικής και μιας ΜΚΟ, δεν θάπρεπε να περάσουν ασχολίαστα. Πόσο μάλλον που το Δίκτυο «ΑΡΓΩ» των ΜΚΟ ψυχικής υγείας έσπευσε να δώσει την πλήρη υποστήριξή του σ΄ αυτές τις διαδικασίες μείξης δημόσιου/ιδιωτικού, στην κατεύθυνση πάντα της προϊούσας μετάλλαξης του πρώτου στο δεύτερο.

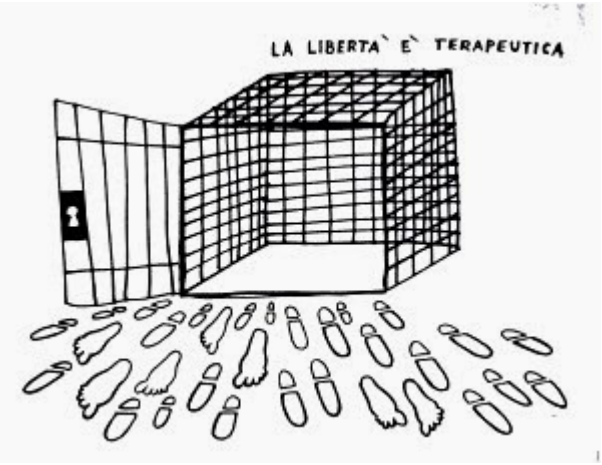

Με τρόπο, διαδικασίες και λογικές καθ΄ όλα όμοιες με αυτές που είδαμε να εκτυλίσσονται με τη συνεργασία μιας πανεπιστημιακής παιδιατρικής κλινικής του νοσοκομείου ΑΤΤΙΚΟΝ με τον ιδιωτικό όμιλο ΙΑΣΩ, η πανεπιστημιακή ψυχιατρική κλινική των Ιωαννίνων ουσιαστικά

συγχωνεύεται με την ΜΚΟ ΕΠΡΟΨΥΗ (Εταιρεία Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Ηπείρου). Αν και εδώ και πολλά χρόνια λειτουργούσε η πρακτική της μείξης των λειτουργιών της πανεπιστημιακής κλινικής και της εν λόγω ΜΚΟ, με προσωπικό που αντάλλασσαν μεταξύ τους (στο όνομα, υποτίθεται, και της «εκπαίδευσης») κά, το αποφασιστικό βήμα προς την ολοκλήρωση της μετάλλαξης φαίνεται να γίνεται με τα νέα κοινοτικά προγράμματα της, υποτιθέμενης, «έγκαιρης παρέμβασης στην ψύχωση». Το πανεπιστήμιο κάνει αίτημα για το πρόγραμμα από κοινού με την ΕΠΡΟΨΥΗ (γιατί, βασικά, στις ΜΚΟ τα δίνουν), αλλά επειδή και η πανεπιστημιακή κλινική είχε εδώ και χρόνια μια κατ΄ όνομα μονάδα «έγκαιρης παρέμβασης στην ψύχωση», συμφώνησαν να τις συγχωνεύσουν βάζοντας έναν επιστημονικά υπεύθυνο και στις δυο, που είναι ο διευθυντής της πανεπιστημιακής κλινικής. Ετσι, η κάλυψη από προσωπικό, που δεν έχει η πανεπιστημιακή μονάδα, θα γίνει από αυτό της ΜΚΟ, ενώ το πανεπιστήμιο (δημόσιο) παραχωρεί στη ΜΚΟ μεγάλο μέρος του χώρου του ΚΨΥ των Ιωαννίνων (που είναι προφανώς υπό τον έλεγχό του) για να κάνει τη δουλειά της.

Όλα αυτά από το «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» της ΕΕ, που είναι έκτακτη κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένου χρόνου. Και μετά; Ξέρουν πολύ καλά για το «μετά». Το έχουν βιώσει ήδη με την υπάρχουσα, εδώ και χρόνια «στα χαρτιά», μονάδα «έγκαιρης παρέμβασης στην ψύχωση». Και ξέρουν όλοι ότι το επίδικο είναι, αφενός, η απορρόφηση των κονδυλίων και αφετέρου, με όχημα αυτές τις διαδικασίες, η βαθμιαία διείσδυση του ιδιωτικού μέσα στο δημόσιο, η αντικατάσταση της μονιμότητας των σχέσεων εργασίας με σχέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ελαστικές, προσωρινές κλπ. Ότι οι χώροι του Δημοσίου προσφέρονται για χρήση και εκμετάλλευση από ιδιωτικά συμφέροντα.

Αυτή η διείσδυση των δήθεν «μη» κερδοσκοπικών ΜΚΟ στο Δημόσιο συναντάει την λαμπρή αποδοχή, μέσω και μιας γλαφυρής περιγραφής της, από τον διευθυντή της πανεπιστημιακής κλινικής των Ιωαννίνων Θωμά Υφαντή (που είχε διατελέσει και σύμβουλος στο Υπουργείο Υγείας επί θεμάτων ψυχικής υγείας για πολλά χρόνια επί της προηγούμενης κυβέρνησης). Με το γνωστό παραμύθι ότι οι ΑΜΚΕ (ή ΜΚΟ, το ίδιο είναι) είναι μέρος του «ευρύτερου δημόσιου», σε διάκριση από τον ονομαζόμενο «στενό δημόσιο» τομέα των κρατικών υπηρεσιών, που χρησιμοποιείται από παλιά από τις κρατικοδίαιτες ΜΚΟ, αφενός για να καλυφθεί η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών, στην οποία συνίσταται η ίδια η ύπαρξη και λειτουργία των ΜΚΟ ψυχικής υγείας (με πρώτη στη σειρά την ιδιωτικοποίηση των σχέσεων εργασίας) και, αφετέρου, για την δαιμονοποίηση των υποστηρικτών του Δημοσίου (ενός Δημοσίου, φυσικά, ριζικά διαφορετικού από αυτό όπως υπάρχει σήμερα, αλλά Δημοσίου) ως «κρατιστών».

Γνωρίζουμε όλοι το ρόλο των ΜΚΟ στην δήθεν ψυχιατρική μεταρρύθμιση: ένα μεγάλο μέρος

αυτού του «δήθεν» αφορά τις ΜΚΟ, τον τρόπο ύπαρξης και λειτουργίας τους. Τις δήθεν «κινητές μονάδες», τον δήθεν «κοινοτικό» χαρακτήρα τους, τις επιλογές ασθενών για τις στεγαστικές τους δομές και τις επιστροφές ασθενών στα ψυχιατρεία όσων δεν «ταιριάζουν» στη δομή, ωσάν εμπορευμάτων που «δεν μας βγήκαν καλά», την πειθαρχική διαχείριση, τις κλειστές πόρτες, ενίοτε και τις καθηλώσεις.

Γνωστές και οι διασυνδέσεις που έχουν νομοθετηθεί από τις μνημονιακές κυβερνήσεις, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα συνιδιοκτησίας ιδιωτικής κλινικής και ΜΚΟ. Γνωστή και η πρόσφατα νομοθετημένη ανάθεση των ακούσιων νοσηλειών σε προσωπικό των ΜΚΟ (από κοινού, φυσικά, με την αστυνομία).

Το Δίκτυο «ΑΡΓΩ» (η συνομοσπονδία των ΜΚΟ ψυχικής υγείας) βγήκε, ως ήταν αναμενόμενο, σε υποστήριξη των ιδιωτικοποιήσεων που συντελούνται στις ψυχιατρικές υπηρεσίες των Ιωαννίνων (αλλά και αλλού). Να θυμίσουμε μόνο, εν προκειμένω, το συμβάν που σημαδεύει διαχρονικά τη φύση και το ρόλο του Δικτύου αυτού. Την επιστολή τους στον επίτροπο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ Λάζλο Αντόρ, την 1η Αυγούστου 2011, εν μέσω των μνημονίων που είχαν πρόσφατα ξεκινήσει, με την οποία, εκλιπαρώντας να μη τους μειωθεί (μόνο σ΄ αυτούς) η χρηματοδότηση, τόνιζαν: «Αγαπητέ Επίτροπε, όπως είναι παγκοσμίως γνωστό, η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια σοβαρή οικονομική κρίση. Μέσα σ΄ αυτό το πλαίσιο όλα τα μέλη του δικτύου «ΑΡΓΩΣ» θα συμμετάσχουμε ενεργά στην Εθνική προσπάθεια για την εφαρμογή του τρέχοντος προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ποιότητα των υπηρεσιών και τη συνέχιση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης….

…(σας ζητάμε) να εξαιρέσετε το πρόγραμμα Ψυχαργώς από την δημοσιονομική προσαρμογή και το Μνημόνιο ως ενός βασικού πολιτικού και κοινωνικού στόχου του Ελληνικού κοινωνικού κράτους και μιας σημαντικής επένδυσης του ESF».

Ο ίδιος, τότε όπως και τώρα, πρόεδρος του Δικτύου «ΑΡΓΩ» υπογράφει, εκ μέρους όλων των ΜΚΟ ψυχικής υγείας, αυτή την προκλητική υποστήριξη των μνημονίων.

Ο ίδιος τώρα, όπως και τότε, μιλά γι΄ αυτή την άκρως τραγελαφικού χαρακτήρα τηλεφωνική γραμμή 10306 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας στην ψυχική υγεία, παραλείποντας, όμως, να αναφέρει την παραχώρηση, μετά από μια ολιγόμηνη «εθελοντική» παρέμβαση, ενός εκατομμυρίου ευρώ, από το γνωστό ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στους φορείς του «εγχειρήματος» (πανεπιστήμιο, ΜΚΟ κλπ).

Αλλά και για τις «βόλτες» των ΜΚΟ στις κατεστραμμένες από τις πυρκαγιές περιοχές, στη Β. Εύβοια, στο Μάτι κλπ.

Όσο για τις «δωρεάν υπηρεσίες» που υποτίθεται ότι παρέχουν οι ΜΚΟ ψυχικής υγείας, αρκεί η εμπειρία που μπορεί να έχει κανείς από τις ψυχοθεραπευτικές υπηρεσίες που παρέχονται επί πληρωμή σε κάποια κέντρα ημέρας των ΜΚΟ αυτών – αλλά και πολλά άλλα μέσα από πολυπλόκαμες διαδρομές. Χωρίς να ξεχνάμε την απαίτηση για την παρακράτηση των συντάξεων των ενοίκων των στεγαστικών δομών (που τη ξεκίνησαν αλλά δε τελεσφόρησε, τουλάχιστον ως επίσημη εφαρμογή), αλλά και το πλούσιο ιστορικό διαφθοράς και σφετερισμού εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ σε πολλές ΜΚΟ.

Το επίδικο σήμερα για τις ΜΚΟ ψυχικής υγείας και σε όσους συμπορεύονται μαζί τους είναι, και πάλι, η ευκαιρία που αναδύεται για απορρόφηση κονδυλίων. Και όπως εν προκειμένω αναφέρουν, είναι τα κονδύλια του «Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας», που συγκροτήθηκε από την ΕΕ εν μέσω της πανδημίας ως παρέμβαση «εκτάκτου ανάγκης», στα πλαίσια του οποίου προβλέπονται και κάποια προγράμματα για την ψυχική υγεία – ανάμεσά τους και για την λεγόμενη «έγκαιρη παρέμβαση στην ψύχωση». Πανεπιστημιακές σχολές και κλινικές σε όλη τη χώρα, όπως και ΜΚΟ ψυχικής υγείας σπεύδουν, για μιαν ακόμη φορά, να επωφεληθούν από αυτά με όχημα τις ψευδοεπιστημονικές κατασκευές που έχουν οικοδομήσει πάνω στη βάση ενός άκρατου βιολογισμού και των επικρατουσών διαγνωστικών ταξινομήσεων. Στην ουσία, πρόκειται για μια ψευδο-«έγκαιρη παρέμβαση», πιο πολύ ως ενός από τα συνήθη αφηγήματα σ΄ ένα πανεπιστημιακό σύγγραμμα, παρά ως μιας έμπρακτης και ουσιαστικής θεραπευτικής παρέμβασης. Και πώς, άλλωστε, μπορεί να υπάρξει μια ουσιαστική παρέμβαση πάνω σ΄ ένα κοινωνικό τοπίο τελείως άδειο από υπηρεσίες ψυχικής υγείας, που να είναι κοινοτικά βασισμένες και με μια κουλτούρα και πρακτική που θα έδινε τη δυνατότητα για μια «άλλου τύπου» συνάντηση με την οδύνη, με το πραγματικό αίτημα για μια ουσιαστική απάντηση στις ανάγκες του πάσχοντος υποκειμένου; Όταν η «έγκαιρη παρέμβαση στην ψύχωση» ανάγεται σε μια ξεκομμένη δράση, ως μια ιχνηλάτηση του «συμπτώματος της αναδυόμενης νόσου», που θα αντιμετωπιστεί, φυσικά, πρωτίστως, ή και αποκλειστικά, φαρμακευτικά; Ενώ, μάλιστα, μερικές φορές μπορεί και να είναι απλώς έκφραση της διαφορετικότητας του υποκειμένου;

Μεγάλη η συζήτηση για την «έγκαιρη παρέμβαση στη ψύχωση» που διατυμπανίζουν η πανεπιστημιακή ψυχιατρική και οι ΜΚΟ. Δεν θα σταματήσει εδώ.

26/9/2022

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΟΛΥΜΟΡΦΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ